

**Beszerzések**

**Szabálytalanság**

Budapest, 2013. január 30.

Dr. Szedő Szilvia



# Bevezető



- Amennyiben a Kedvezményezett a beszerzési, közbeszerzési előírásokat megsérti (vagy nem bizonyítható, hogy tiszteletben tartotta azokat), az akár a jelentkező költségek elszámolhatóságát is kizárhatja.
- *„Az alkalmazandó közösségi és nemzeti közbeszerzési joggal és elvekkel összhangban” „az átláthatóság, a hátrányos megkülönböztetés tilalma és az egyenlő bánásmód elvének való megfelelés biztosítása érdekében megfelelő nyilvánosság mellett ítélik oda a projektek végrehajtására irányuló szerződéseket*

(Bizottsági határozatok, II. rész 2. fejezet 11. cikk)



# Mit kell figyelembe venni?



- ◀ Beszerzés csak a projekt egy korlátozott, a pályázati dokumentációban meghatározott, előre tervezett (vagy előzetesen írásban jóváhagyott) részének végrehajtására vonatkozhat,
- ◀ *Vállalkozó/szállító elvégzendő feladatait, vonatkozó kiadásokat részletezni kell,*
- ◀ Kifizetéseket teljesítéshez kell kötni,
- ◀ Kedvezményezett a projekt végrehajtásáért, tám. szerz. előírásainak betarttatásáért úgy felel, mintha a munkát maga végezte volna,
- ◀ Szükséges mértékű biztosítékokat alkalmazni kell,
- ◀ *ÁSZF-ben meghatározottak teljesülését garantálni kell (Ellenőrzés-tűrési, láthatóság stb.)*



# Követendő eljárásrend beszerzés értéke szerint



1 millió Ft alatt	ajánlati felhívás nélkül, egyetlen ajánlat alapján odaítélhető
1 millió Ft- nemzeti közbeszerzési értékhatár	három árajánlat alapján
nemzeti közbeszerzési értékhatártól	közbeszerzés lefolytatása (esetleg Kbt felhatalmazása alapján alkotott rendeletekben meghatározott beszerzési eljárás)



# 1 millió Ft értéket el nem érő beszerzés



Ajánlati felhívás nélkül egyetlen ajánlat alapján megrendelhető az áru, szolgáltatás (azaz: ajánlattel rendelkezni kell).

Kivétel lehet: kiskereskedelmi forgalomban beszerzett termék/ szolgáltatás

Háttér: 23/2012. BM rendelet 24. § (7) bekezdése

Hiba:

- ◀ nincs ajánlat,
- ◀ teljesítés és/vagy kifizetés nincs összhangban az ajánlattel és/vagy megrendeléssel
- ◀ sérülnek a Bizottsági határozatok XI. melléklet I.1 pontjában meghatározott alapelvek



# Beszerezés

## 1 millió Ft – nemzeti közbeszerzési értékhatár között

- ◀ Három árajánlatot kell kérni (közel azonos színvonalú szolgáltatás vagy termék)
- ◀ Legkedvezőbbet kell megrendelni

Dokumentálása:

(ajánlatkérés) – *ajánlatok* – (ajánlatok értékelése) – megrendelő/ szerződés

Háttér:

értéke nem éri el az egyszerű közbeszerzési eljárás értékhatárát, valamint az egyéb beszerzésekre vonatkozó jogszabályok másként nem rendelkeznek, akkor a *végső kedvezményezettnek legalább 3 ajánlatot kell bekérnie, amelyek közül a legelőnyösebbet kell kiválasztania*

(23/2012. BM rendelet 23. § (1))



# Hibák



- ◀ Legalább három *teljesítésre képes* potenciális ajánlattevő felkérése nem bizonyított,
- ◀ Ajánlattevők nem *azonos feltételekkel*, átlátható módon versenyeznek
- ◀ Értékelési szempontok az eljárás megkezdésekor nem tisztázottak vagy módosulnak
- ◀ a Bizottsági határozatok XI. melléklet 1.1 a) pontja sérül (ésszerű, és megfelel a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének, különös tekintettel a gazdaságosságra és a költséghatékonyságra)
- ◀ Nem arra/annyiért szerződnek, amire ajánlatot kértek, illetve teljesítés során eltérnek a szerződéstől
- ◀ Kifizetés nincs összhangban a szerződéssel
- ◀ Nem megfelelő dokumentáltság





# Közbeszerzési értékhatárt elérő beszerzés

Ha a végső kedvezményezett alvállalkozót (kivitelezőt, szállítót) vesz igénybe a projekt megvalósításához, *azokat a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és a felhatalmazása alapján alkotott egyéb közbeszerzési és beszerzési eljárások szabályai szerint kell kiválasztani.*

## **Kötelező, Felelős Hatóság nem adhat felmentést**

Oka:

Bizottsági határozatok, II. rész 2. fejezet 11. cikk

**Figyelem!**

**Új Kbt!!!** Dinamikusan változó jogszabályi környezet!





# Elvárás



- ◀ *Átláthatóság, nyilvánosság, dokumentáltság*
  - ◀ *Versenytisztaságának elve*
  - ◀ *Esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód elve*
  - ◀ *Rendeltetésszerű joggyakorlás*
  - ◀ *Felelős, hatékony gazdálkodás*
- ◀ *Preferált: **nyílt eljárás**. Ettől eltérni csak jogszabályban meghatározott esetekben és módon lehet (minden esetben az Ajánlatkérőnek kell objektív módon alátámasztani, bizonyítani a jogszabályi feltételek fennállását).*



# Dokumentálás

Közbeszerzési eljárás előkészítésével, lefolytatásával és a szerződés teljesítésével kapcsolatban keletkezett **összes iratot meg kell őrizni!**

Kiemelten (és összegyűjtve):

- ◀ Eljárás előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének **felelősségi rendjét** (közbeszerzési szabályzat),
- ◀ **Az eljárást megindító dokumentum (hirdetmény, felhívás) és jogszabályban előírt hirdetmények**
- ◀ Közbeszerzési **dokumentáció**,
- ◀ Ajánlattevői kérdések, válaszok,
- ◀ Ajánlatok **bontásáról készült jegyzőkönyv**,
- ◀ Eredeti **ajánlatok** (nem csak a nyertes!)
- ◀ Értékelő bizottság kijelölése, nyilatkozatok, **hiánypótlások, értékelő lapok, jegyzőkönyv, döntés**
- ◀ Tájékoztatás az ajánlatok elbírálásáról (összegezés az eredményről)



# FH ellenőrzése



- 1. Előzetes minőségbiztosítás:** közbeszerzési értékhatárt elérő beszerzések esetén a végleges és teljes dokumentációt 15 nappal az eljárás tervezett megindítását megelőzően meg kell küldeni.
- 2. Felelős Hatóság képviselője (elsősorban a projektfelügyelő vagy közbeszerzési tanácsadó) az ajánlatok bontásán, valamint az értékelésen részt vehet.** Megfigyelő, eljárás szabályszerűségét ellenőrzi. Kedvezményezett köteles e-mailben vagy faxon tájékoztatni a bontás és értékelés időpontjáról és helyéről legalább 5 nappal korábban a Felelős Hatóságot.
- 3. Teljesítés ellenőrzése:** beruházás esetén teljesítésről, részteljesítésről projektfelügyelőt 5 nappal korábban tájékoztatni kell, helyszíni ellenőrzést hajthat végre.
- 4. Szabályossági ellenőrzés:** a közbeszerzéseket, közbeszerzési értékhatárt elérő beszerzéseket a Felelős Hatóság közbeszerzési tanácsadója ellenőrzi, a teljes dokumentációt elérhetővé kell tenni. Projektfelügyelő előzetesen egyezteti az ellenőrzés időpontját.



# Hibák



- ◀ **Eljárásrend és felelősségi rend hiánya,**
- ◀ A Kbt. szerinti **nyílt eljárástól eltérő eljárásfajta jogalapja** nem, vagy a beszerzés egészére nézve nem megalapozott,
- ◀ Közzétételre, **nyilvánosságra** vonatkozó szabályok megsértése (beleértve hirdetmények megjelentetését)
- ◀ **Versenykorlátozó** alkalmassági feltételek, **szubjektív** vagy a versenyt torzító, az eljárás eredményét jogellenesen befolyásoló **értékelési szempontok**
- ◀ Nem kellően objektív, **versenykorlátozó** esetleg átgondolatlan **műszaki** leírás, átgondolatlan szerződési feltételek (piackutatás, benchmarking hiánya)
- ◀ Nem kellően megalapozott vagy a jóváhagyott projektcélhoz nem elengedhetetlen illetve **pályázatban jóváhagyottól eltérő** műszaki elvárások (érték és funkcióelemzés hiánya)
- ◀ **Összeférhetetlenség:** dokumentálni kell



# Hibák

- ◀ AF-ben és dokumentációban szereplő feltételektől csak a jogszabályban meghatározott esetekben lehet eltérni.
- ◀ **Nem átlátható, megfelelően dokumentált értékelés**
- ◀ Projekt költségvetés és közbeszerzés eredményeként megkötendő **szerződés pénzügyi adatai** nincsenek összhangban
- ◀ Szerződéskötéskor az **ajánlati kööttség szabályainak megsértése**
- ◀ **Szerződésből hiányoznak az ÁSZF-ben előírtak** (pl: ellenőrzés tőrése)
- ◀ Közbeszerzés eredménye miatt szükségessé váló **támogatási szerződés módosítások** elmulasztása
- ◀ Nem megalapozott szerződés módosítási igény, ami ráadásul nincs összhangban tám. szerződéssel (pályázattal)
- ◀ Dokumentumok megőrzése!



# Összefoglalás



- ◀ 1 millió Ft alatt: ajánlati felhívás nélkül, egyetlen ajánlat alapján odaítélhető
- ◀ 1 millió Ft-7.999.999 Ft (áru, szolgáltatás): 3 árajánlat
- ◀ Nemzeti közbeszerzési értékhatár felett:
  - ◀ Kbt. (rendeletek) betartása,
  - ◀ Dokumentáció feltöltése (-15 nap)
  - ◀ Szakmai projektfelügyelő értesítése bontásról, értékelésről és teljesítésről (-5 nap)





# Szabálytalansági eljárás





# Szabálytalanság fogalma



## Jogi háttér

- ◀ Az egyes alapokat létrehozó **közösségi határozatok** és azok végrehajtási határozatai
- ◀ **23/2012. (IV. 26.) BM rendelet** a 2007-2013. közötti programozási időszakban a Szolidaritási programokból származó támogatások felhasználásának alapvető szabályairól, intézményrendszeréről, a pénzügyi irányítási és kontrollrendszerekről (2.§ p)-q) pont, 48-56.§)

### ◀ Szabálytalanság fogalma:

- az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i **2988/95/EK EURATOM rendelet** 1. cikk (2) bekezdésében foglaltak, továbbá a **nemzeti jogszabályok előírásainak, a támogatási szerződésben és a közvetlen támogatási szerződésben a felek által vállalt kötelezettségeknek a megsértése, amelyek eredményeképpen**
- a Magyar Köztársaság pénzügyi érdekei sérülnek vagy sérülhetnek

**jogszabály vagy támogatási szerződés sértése + pénzügyi érdeksérelem lehetősége**



# Szabálytalansági eljárás

- ◀ Az alapokkal kapcsolatos **szabálytalanságok kezelésére** a FH (TKFO) köteles:
  - kivizsgálás,
  - nyilvántartás,
  - EU tájékoztatása

## Eljárás folyamata:

### 1. *Szabálytalansági gyanú:*

EB, HH, EH, más ellenőrzést végző szervezet jelenti be vagy az FH munkatársa írásban értesíti a szabálytalanság felelőst

### 2. FSZ részére: gyanúról szóló tájékoztatás, alátámasztó dokumentumok, eljárás megindítására vagy mellőzésére vonatkozó javaslatot

### 3. *FSZ megindítja az eljárást:*

1. vizsgálatvezető, tagok, szakértők

2. erről tájékoztatja a Kedvezményezettet

3. Kifizetést felfüggesztheti

### 4. Bekérhetők további dokumentumok, végső kedvezményezett nyilatkozata, helyszíni ellenőrzésre sor kerülhet, felfüggesztés

### 5. FSZ az eljárás eredménye alapján dönt



# Szabálytalansági eljárás – döntés



## FSZ döntése:

- ◀ Szabálytalanság **nem történt**
- ◀ **Szabálytalanság megállapítása** esetén dönt a **szükséges intézkedésekről**, pénzügyi korrekció mértékéről  
*alapja:* jogsértés/támogatási szerződés megsértése és hazai/közösségi pénzügyi érdeksérelem bekövetkezése vagy bekövetkezésének közvetlen lehetősége
- ◀ A Kedvezményezett *tájékoztatóban* részesül:
- ◀ az eljárás megindításáról, az arra okot adó dokumentumokról és körülményekről,
- ◀ az eljárás lezárásáról, annak eredményéről és következményeiről, az abban foglalt intézkedések megvalósításának határidejéről
- ◀ felfüggesztésről



# Szabálytalanság megállapítása esetén elrendelhető intézkedések

- ◀ a támogatás aktuális részletének vagy a szállítói számla kifizetésének felfüggesztése a kért intézkedés megtételéig
- ◀ a támogatás egy részének vagy egészének megvonása/ visszakövetelése
- ◀ Felmondás
- ◀ Elállás
- ◀ és/vagy pénzügyi korrekció megállapítása
- ◀ egyéb kapcsolódó intézkedés
- ◀ csalás gyanúja esetén feljelentés + a támogatás egészének megvonása / visszakövetelése



# Intézkedés, pénzügyi korrekció



## Intézkedések:

- ◀ A szabálytalanság kiküszöbölése érdekében szükséges intézkedést kell tenni.
- ◀ Pl. hiányos szerződés esetén a szerződés módosítása; csalás gyanúja esetén feljelentés; Kbt. megsértése esetén Kbt.-ben meghatározottak alkalmazása (KDB-nél eljárás indítása)

## Pénzügyi korrekció:

- ◀ EU útmutatón alapul (az EU Biz. Szolidaritási Alapokra vonatkozó Ref. Ares (2011)1097272 - 14/10/2011 sz. dokumentuma)
- ◀ Szabálytalansággal érintett költségvetel(ek) megvonása
- ◀ Támogatás összegének vagy szabálytalansággal érintett részének csökkentése 5-10-25-50-100%-os mértékben



# Szabálytalanság típusai



## Tipikus hibák I.

**1M Ft alatti beszerzések** esetén *egyetlen ajánlat elég* (azaz legalább egy ajánlattal rendelkezni kell)

**1M Ft-ot elérő és azt meghaladó értékű beszerzések** (és nemzeti közbeszerzési értékhatár alatti)

- BM rendelet 23.§
- legalább 3 ajánlat (érdekelttől)
- közbeszerzési alapelvek betartása
- legalacsonyabb ellenszolgáltatás – összességében legelőnyösebb ajánlat
- meg kell határozni a kiválasztás szempontjait



# Szabálytalanság típusai



## Tipikus hibák II.

- ◀ dokumentálás hiányos (ajánlatok kiküldése, értékelés, értesítés)
- ◀ nem azonos időben vagy tartalommal küldik ki az ajánlatokat (ajánlattevőknek azonos feltételekkel és átlátható módon kell versenyezniük!)
- ◀ nem lehet összehasonlítani az alvállalkozókat (teljesítésre képes potenciális ajánlattevőt kell felkérni!)
- ◀ kiválasztási szempontok problémája
  - nem határozzák meg
  - meghatározott módszer, szempontrendszer nem alkalmas a kiválasztásra
  - később megváltoztatják, nem ezek alapján választják ki a nyertest
  - később mégsem az ajánlat szerinti tartalommal kötnek szerződést





# Szabálytalanság típusai



## Tipikus hibák III.

- ◀ TSZ által előírt, az alvállalkozói és egyéb szerződések tartalmára vonatkozóan előírt rendelkezések figyelmen kívül hagyása /hivatkozás a projektre, alapra, allokációra, ellenőrzés-tűrési kötelezettség, dokumentum-megőrzési kötelezettség/
- ◀ Kbt. előírások megsértése – egybeszámítási szabályok
- ◀ egyéb jogszabályi előírások megsértése (pl. intézmény-akkreditáció hiánya)

EGYEZTESSÜNK!



# Jogorvoslati eljárás



## Szabálytalanság eredménye elleni jogorvoslat: BM rendelet 53-54.§

- ◀ Kedvezményezett jogorvoslattal élhet:
  - döntés a támogatási jogviszonyból származó jogokat vagy kötelezettségeket állapít meg, módosít, illetve megszüntet,
  - döntés jogszabálysértő, támogatási szerződésbe vagy pályázati útmutatóba ütközik.
- ◀ döntés közzétételétől számított 5 napon belül az indokok megjelölésével írásban kell előterjeszteni a Felelős Személynél
- ◀ miniszter dönt 45 napon belül
- ◀ intézkedések a döntésig felfüggeszthetők, a kérelem kiegészítése kérhető
- ◀ Új eljárás: új tényekre is lehet hivatkozni, a korábbi eljárásban megállapítottakhoz nincs kötve



# Jogorvoslati eljárás



## Szabálytalanság eredménye elleni jogorvoslat eredménye:

A miniszter

- ◀ a szabálytalansági döntést helybenhagyja,
- ◀ a szabálytalansági döntést megsemmisíti,
- ◀ a szabálytalansági döntést megsemmisíti, és új szabálytalansági eljárás lefolytatására utasít
  - ha a jogorvoslati döntés meghozatalához nincs elég adat,
  - vagy a jogorvoslati eljárás alatt új tény merült fel,
  - vagy egyébként a tényállás további tisztázása szükséges, és arra a jogorvoslati kérelem kiegészítése keretében nincs lehetőség, feltéve, hogy a szabálytalansági gyanú továbbra is fennáll.
- ◀ A **miniszter** jogorvoslati kérelem tárgyában hozott **döntése ellen további jogorvoslati kérelem előterjesztésének nincs helye.**



# Csalás



- ◀ Ha a szabálytalanság vizsgálati eljárás eredménye csalás gyanúja, az FH **feljelentést** tehet a Btk. 310. §-ában szabályozott költségvetési csalás bűncselekménye miatt.
- ◀ *költségvetésbe történő befizetési kötelezettség vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart vagy a valós tényt elhallgatja, kedvezményt jogtalanul vesz igénybe, a jóváhagyott céltól eltérően használ fel és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz*
- ◀ *költségvetésből származó pénzeszközökkel kapcsolatban előírt elszámolási, számadási vagy az előírt tájékoztatási kötelezettségének nem vagy hiányosan tesz eleget, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy valótlan tartalmú, hamis vagy hamisított okiratot használ fel*
- ◀ Ha szabálytalanság esetén feltételezhető szándékosság.



**Köszönöm a figyelmet,  
eredményes beszerzést és szabálytalansági  
eljárás-mentes projektmegvalósítást kívánok!**

